



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 166/2011-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. apríla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M. H., N., zastúpenej advokátkou Mgr. E. S., N., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 79/2010 z 29. novembra 2010, ktorým odmietol jej dovolanie vo veci obnovy konania, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. H. odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. marca 2011 faxom a následne 14. marca 2011 poštou doručená sťažnosť M. H. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na

prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 79/2010 z 29. novembra 2010, ktorým odmietol jej dovolanie vo veci obnovy konania.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Okresný súd Komárno (ďalej len „okresný súd“) rozhodol rozsudkom sp. zn. 4 C 39/99 z 12. augusta 2004 tak, že darovacia zmluva uzavretá medzi dárkyňou a obdarovanou (sťažovateľkou) zo 6. marca 1996 o prevode nehnuteľností je neplatná.

Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) neplatnosť darovacej zmluvy odôvodnil odlišne od právneho názoru okresného súdu v rozsudku sp. zn. 6 Co 268/2004 z 25. januára 2005 s tým, že darované nehnuteľnosti tvorili súčasť bezpodielového spoluvlastníctva dárkyne a jej manžela, a preto úkon dárkyne, ktorým darovala nehnuteľnosti, hodnotil ako obchádzanie zákona podľa § 39 Občianskeho zákonníka, ale rozhodnutie okresného súdu potvrdil. Uvedené rozhodnutia nadobudli právoplatnosť 3. mája 2005.

V apríli 2007 sa sťažovateľka od inej osoby dozvedela nové skutočnosti, ktoré bez vlastnej viny nemohla použiť v pôvodnom konaní, a preto podala v zákonnej lehote návrh na obnovu konania. Návrh odôvodnila, že podľa svedectva tejto osoby *„boli nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom darovacej zmluvy, výlučným vlastníctvom otca sťažovateľky...“*

.... ako dôkaz ktorý nebol vykonaný v pôvodnom konaní, označila sťažovateľka aj darovaciu zmluvu založenú na čísle listu 114, ktorú nemohla bez svojej viny použiť v pôvodnom konaní, a to s prihliadnutím na to, že nebola účastníčkou tejto zmluvy a zmluva bola pripojená k súdnemu spisu až na dožiadanie súdu.“

Okresný súd uznesením sp. zn. 10 C/79/2007 z 22. apríla 2009 jej návrh na obnovu konania zamietol z dôvodu, že *„neboli splnené podmienky pre obnovu konania, a to, že sťažovateľka neprodukovala žiadne nové dôkazy, ktoré by nebola predložila súdu už v pôvodnom konaní, na čestné prehlásenie svedkyne M. H. z 23. 4. 2007 neprihliadal,*

pretože svedkyňa vypočutá pred súdom nepotvrdila že takéto prehlásenie učinila, navyše ani neovláda úradný jazyk, v ktorom je prehlásenie spísané.“.

Krajský súd následne uznesením sp. zn. 5 Co/135/2009 z 30. septembra 2009 potvrdil odvolaním napadnuté rozhodnutie okresného súdu o zamietnutí návrhu na obnovu konania v právnej veci vedenej pod 4 C/39/99.

Proti tomuto uzneseniu podala sťažovateľka dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila ustanovením § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), a to z dôvodu, že okresný súd v konaní *«postupoval v rozpore s § 118 ods. 1, 2 O. s. p, keď (osobitne) na pojednávaní dňa 1. 4. 2009 neoboznámil účastníkov s výsledkami prípravy pojednávania...»*

... odvolací súd o veci rozhodol bez nariadenia pojednávania, ex tabula, nebolo toto procesné pochybenie odstránené ani postupom Krajského súdu..., a tým bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom...

... potvrdzujúci rozsudok Krajského súdu..., ktorým bol rozsudok vo veci samej potvrdený, avšak z iného právneho dôvodu než aké viedli k rozhodnutiu prvostupňový súd, bolo vynesené bez oboznámenia účastníkov konania so zmenou právnej kvalifikácie, teda v rozpore s princípom dvojinstančnosti súdneho konania a judikatúrou NS SR, najmä rozhodnutím Najvyššieho súdu SR vo veci 5Cdo/143/2008...

Okresný súd ďalej „odňal účastníkovi (resp. právnej zástupkyňi sťažovateľky) dňa 25. 9. 2008 možnosť konať pred súdom vo vzťahu k výsluchu svedkyne dňa 25. 9. 2008...», pretože aj keď jej oznámil, že akceptuje zlý zdravotný stav svedkyne a pojednávanie odročí, okresný súd napriek tomu tento dôkaz vykonal bez účasti sťažovateľky, ktorá svedkyni nemohla tak klásť otázky.

Sťažovateľka v dovolaní namietala, že uvedený postup vykonávania dokazovania bol v rozpore s § 40, § 120 ods. 1 a § 122 ods. 1 OSP, ako aj *„s ustanovením § 11 zákona č. 576/2004“*, pretože vykonanie takéhoto dôkazu nemá oporu v zákone *„(osobný kontakt sudcu s lekárom)..., a dôkaz vykonaný na základe takéhoto postupu (výsluch svedkyne, ktorej zdravotná nespôsobilosť na výsluch bola viacnásobne deklarovaná) nemôže byť*

dôkazom relevantným pre rozhodnutie vo veci samej... čím bola sťažovateľke „fakticky odňatá možnosť právneho zastúpenia pri úkone, ktorá je jej zákonným oprávnením“.

Popri uvedenom namietala sťažovateľka nevysporiadanie sa s námietskou ohľadom nezhodnosti podpisov na plnomocenstve odporcu udeleného právnej zástupkyňi, v tejto súvislosti ani s možnou prekážkou konania podľa § 237 písmeno b) Občianskeho súdneho poriadku, a to napriek tomu, že odporca sám sa na pojednávaní nezúčastnil, vo veci nebol vypočutý a nebol vykonaný ani dôkaz jeho dožiadaním ohľadom odlišnosti podpisov na udelenom plnomocenstve od jeho podpisu na ostatných písomnostiach v aktuálnom konaní i v konaní, ktoré sa návrhom žiadalo obnoviť...

Okresný súd ... sa nevysporiadal s námietskou sťažovateľky týkajúcou sa faktického vydržania... medzi darkyňou a jej nebohým manželom, akceptácia darovacej zmluvy všetkými zúčastnenými počas života manžela darkyne i samotnej darkyne (teda prejav vôle darkyne nebola spochybnený počas jej života, a to ani jej manželom), akceptovaním podielového spoluvlastníctva darkyne a jej manžela v dedičskom konaní po darcovi a pod.

Najvyšší súd SR uznesením sp. zn. 5Cdo 79/2010 z 29. 11. 2010, ktoré nadobudlo právoplatnosť 12. 1. 2011, dovolanie sťažovateľky odmietol.“.

Sťažovateľka ďalej cituje z rozhodnutia najvyššieho súdu, vyslovuje svoj právny názor k veci a domnieva sa, že najvyšší súd jej nedal odpoveď na jej námietky prednesené v dovolacom konaní a v rámci odôvodnenia sa nevyporiadal s jej dovolacími dôvodmi vo vzťahu k procesným pochybeniam zo strany okresného súdu a krajského súdu, čím došlo k „viacnásobnému“ porušeniu jej práva na spravodlivý súdny proces v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, a to aj s prihliadnutím na judikatúru ústavného súdu ... (I. ÚS 150/05 z 23. augusta 2005).

Sťažovateľka tiež namieta, že opísaným postupom všeobecných súdov bolo porušené jej právo zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru, právo na rovnosť účastníkov konania v zmysle čl. 47 ods. 3 ústavy, právo na verejné prerokovanie veci v jej prítomnosti a právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto navrhuje ústavnému súdu, aby nálezom takto rozhodol:

„1. Najvyšší súd SR v právnej veci sp. zn. 5Cdo 79/2010 porušil základné práva sťažovateľky M. H. zaručené v čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2, 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru...“

2. Ústavný súd... zrušuje rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 79/2010-289 zo dňa 29. novembra 2010 a vracia vec súdu na ďalšie konanie

3. Ústavný súd SR priznáva sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je návrh zjavne neopodstatnený, ak sa ním namieta taký postup orgánu verejnej moci, ktorým nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namieta, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia

alebo procesný stav, ktorý vylučujú, aby tento orgán porušoval označené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06).

Predmetom sťažnosti (vychádzajúc z petitu sťažnosti) je namietané porušenie označených práv sťažovateľky uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 79/2010 z 29. novembra 2010, ktorý odmietol jej dovolanie vo veci obnovy konania. Podľa jej názoru najvyšší súd jej nedal odpoveď na jej námietky prednesené v dovolacom konaní a v rámci odôvodnenia sa nevysporiadal s jej dovolacími dôvodmi vo vzťahu k procesným pochybeniam zo strany okresného súdu a krajského súdu, čím došlo k „*viacnásobnému*“ porušeniu jej práva na spravodlivý súdny proces v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru a základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné alebo neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami a slobodami, ktorých porušenie sa namieta a napádaným rozhodnutím všeobecného súdu, prípadne postupu, ktorý mu predchádzal.

Ústavný súd v tejto spojitosti uvádza, že podľa svojej stabilnej judikatúry (II. ÚS 54/02) je oprávnený posúdiť neústavnosť konania, resp. rozhodovania všeobecných súdov, t. j. či v konaní pred nimi nedošlo k porušeniu procesnoprávných princípov konania (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Táto právomoc ústavného súdu však nie je spojená so vznikom oprávnenia a povinnosti hodnotiť právne názory všeobecných súdov, ku ktorým tieto dospeli na základe výkladu a uplatňovania zákonov, v tomto prípade ustanovení

Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktoré upravujú prípustnosť obnovy konania, tak ako sa toho domáha sťažovateľka. Súčasne ústavný súd zdôrazňuje, že reálne garantovanie a uplatnenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie v konaní o obnovu konania neznamená, aby všeobecné súdy preberali skutkové a právne názory účastníka konania, ktorý sa domáha jeho obnovy.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Sťažovateľka videla porušenie označených práv v tom, že najvyšší súd sa riadne nevysporiadal s jej námietkami vznesenými v dovolacom konaní proti rozhodnutiam okresného súdu a krajského súdu, ktorými zamietli jej návrh na obnovu konania vedeného pred okresným súdom o neplatnosť darovacej zmluvy, a ktoré skončilo v jej neprospech. Odvolávajúc sa na judikatúru najvyššieho súdu a aj ústavného súdu je toho názoru, že najvyšší súd nenapravil procesné pochybenia prvostupňového a odvolacieho súdu v konaní

o obnovu konania, čo zdôvodnila konkrétnymi námietkami v dovolaní, ktorého dôvody oprela najmä o ustanovenia § 237 písm. b) a f) OSP.

Tieto námietky sa týkali toho, že okresný súd *„postupoval v rozpore s § 118 ods. 1, 2 O. s. p, keď (osobitne) na pojednávaní dňa 1. 4. 2009 neoboznámil účastníkov s výsledkami prípravy pojednávania..., pričom krajský súd rozhodol bez nariadenia pojednávania“*.

Okresný súd ďalej *„odňal účastníkovi (resp. právnej zástupkyňi sťažovateľky) dňa 25.9.2008 možnosť konať pred súdom vo vzťahu k výsluchu svedkyne dňa 25. 9. 2008..., pretože aj keď jej oznámil, že akceptuje zlý zdravotný stav svedkyne a pojednávanie odročí, okresný súd napriek tomu tento dôkaz vykonal bez účasti sťažovateľky, ktorá svedkyňi nemohla tak klásť otázky. Okresný súd pri vykonávaní dokazovania postupoval aj v rozpore s § 40, § 120 ods. 1 a § 122 ods. 1 OSP, ako aj „s ustanovením § 11 zákona č. 576/2004“*.

Ďalej sťažovateľka namietala *„nevysporiadanie sa s jej námietkou ohľadom nezhodnosti podpisov na plnomocenstve odporcu udeleného právnej zástupkyňi, v tejto súvislosti ani s možnou prekážkou konania podľa § 237 písmeno b) Občianskeho súdneho poriadku, a to napriek tomu, že odporca sám sa na pojednávaní nezúčastnil, vo veci nebol vypočutý a nebol vykonaný ani dôkaz jeho dožiadanim ohľadom odlišnosti podpisov na udelenom plnomocenstve od jeho podpisu na ostatných písomnostiach v aktuálnom konaní i v konaní, ktoré sa návrhom žiadalo obnoviť...“*

Okresný súd sa nevysporiadal ani s jej námietkou sťažovateľky *„týkajúcou sa faktického vydržania... medzi dárkyňou a jej nebohým manželom, akceptácia darovacej zmluvy všetkými zúčastnenými počas života manžela dárkyne i samotnej dárkyne (teda prejav vôle dárkyne nebola spochybnený počas jej života, a to ani jej manželom), akceptovaním podielového spoluvlastníctva dárkyne a jej manžela v dedičskom konaní po darcovi...“*.

Porušenie svojich označených práv videla aj v tom, že potvrdzujúci rozsudok krajského súdu vo veci samej bol vynesený bez oboznámenia účastníkov konania so zmenou právnej kvalifikácie, teda v rozpore s princípom dvojinštančnosti súdneho konania.

Ústavný súd preto preskúmal rozhodnutie najvyššieho súdu a zistil, že so všetkými uvedenými námietkami sťažovateľky sa vysporiadal jasne a zrozumiteľne v rámci posudzovania dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. b) a f) OSP. Podľa názoru ústavného súdu je právny názor najvyššieho súdu vo vzťahu k týmto námietkam dostatočne a vyčerpávajúcim spôsobom zdôvodnený a nemožno ho považovať za arbitrárny. Najvyšší súd v ňom totiž vyčerpávajúcim spôsobom uviedol doterajší skutkový stav, závery okresného súdu a krajského súdu a v neposlednom rade aj vlastné právne a skutkové výstupy. Skutočnosť, že sťažovateľka si inak vysvetľuje riešenie svojich námietok a údajný nezákonný procesný postup všeobecných súdov ako najvyšší súd, nie je dôvodom na spochybnenie záveru najvyššieho súdu.

Najvyšší súd sa najprv ústavne súladným spôsobom vysporiadal s námietkou sťažovateľky spočívajúcou „v nezhodnosti“ podpisov na splnomocnení žalobcu udelenom jeho právnej zástupkyňi oproti podpisu na iných písomnostiach podľa § 237 písm. b) OSP, keď na s. 7 a čiastočne aj v úvode na s. 8 svojho rozhodnutia sp. zn. 5 Cdo 79/2010 z 29. novembra 2010 v podstatnom uviedol: „... účastník konania sa môže dať v konaní zastupovať zástupcom ktorého si zvolí (§ 24 O. s. p.). Ako zástupcu si účastník môže vždy zvoliť advokáta, ktorému za tým účelom udelí plnomocenstvo (§ 25 ods. 1 O. s. p.). Plná moc je osvedčením o existencii a rozsahu zástupcovho oprávnenia voči tretím osobám...

Plnomocenstvom udeleným pre konanie pred súdom môže byť každá listina účastníkom vlastnoručne podpísaná, ak je z nej vidieť vôľu účastníka, aby bol určitou osobou zastupovaný (R 56/69). Nedostatok plnej moci je odstrániteľným nedostatkom procesnej podmienky konania (§ 103 O. s. p., § 104 O. s. p.), pokiaľ nedôjde k jeho odstráneniu súd v konaní pokračuje len s účastníkom konania. Prípadný nedostatok procesnej plnej moci na stane procesne spôsobilého účastníka konania sám o sebe nie je spôsobilý založiť vadu konania v zmysle § 237 písm. b/ O. s. p...“

Obdobne najvyšší súd zrozumiteľne a jasne až na ôsmych stranách (na s. 8 až 15) odôvodnenia svojho rozhodnutia objasnil a dostatočným spôsobom reagoval aj na ďalšie námietky sťažovateľky, ktoré smerovali k tomu, že v konaní o obnove konania nedošlo v jej prípade k naplneniu podmienky (dovolacieho dôvodu) podľa § 237 písm. f) OSP, a to, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Najvyšší súd najprv sťažovateľke vysvetlil, že postup okresného súdu na pojednávaní 1. apríla 2009 nebol v rozpore s § 118 ods. 1 a 2 OSP, čo podrobne rozobral na s. 9 až 12, keď v podstatnom vyslovil svoj právny názor opierajúc sa aj o novelizáciu Občianskeho súdneho poriadku, vykonanú zákonom č. 384/2008 Z. z. vzťahujúcu sa na posudzovaný prípad s uvedením konkrétnych skutočností vyplývajúcich zo súdneho spisu, ktoré sa týkali samotného dokazovania.

Jeho významné právne úvahy týkajúce sa ustanovenia § 118, ako aj § 120 OSP, opierajúce sa aj o judikatúru najvyššieho súdu nemá ústavný súd dôvod spochybňovať alebo prehodnocovať a považuje ich za dostatočné a zrozumiteľné. Najvyšší súd dal odpoveď aj na podstatnú námietku sťažovateľky, či jej návrh na obnovu konania spĺňa podmienky jeho prípustnosti, t. j. či je návrh podaný včas, či smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je obnova prípustná, a či sa opiera o zákonný dôvod.

Podľa názoru najvyššieho súdu okresný súd *«na pojednávaní 1. apríla 2009 vytvoril dovolateľke dostatočnú procesnú možnosť argumentovať i predkladať aj ďalšie najmä listinné dôkazy (zo spisu Okresného súdu Komárno sp. zn. 4 C 39/1999 - vid' čl. 204 spisu), ktorými mala byť preukazovaná dôvodnosť návrhu na obnovu konania v zmysle § 228 ods. 1 písm. a/ O. s. p. t. j. nie len označený dôkaz výsluchom svedkyne. Dovolateľka sa mýli, ak sa domnieva, že povinnosťou súdu bolo „právne zhodnotiť“ ňou označený dôkaz vo vzťahu k (ne)úspešnosti návrhu na obnovu konania - vo fáze povolenia obnovy konania (tzv. iudicium rescindens), takýto právny záver je totiž vlastný samotnému rozhodnutiu o (ne)prípustení obnovy konania, nie však v postupe súdu v zmysle § 118 ods. O. s. p. sledujúceho cieľ efektívneho priebehu konania smerujúceho k právne relevantným okolnostiam (prípadne i sporným) - ohľade splnenia podmienok pre povolenie obnovy*

konania (t. j. či je návrh podaný včas, či smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je obnova prípustná a či sa opiera o zákonný dôvod). V kontexte uvedeného dovolací súd nepovažuje za opodstatnenú námietku dovolateľky o povinnosti súdu vytvoriť žalovanej procesnú možnosť predkladať súdu iné (nové, ďalšie) dôkazy zakladajúce dôvodnosť návrhu na obnovu konania v zmysle uplatneného dôvodu - §220 ods. 1 písm. a/ O. s. p. Vzhľadom na viazanosť súdu návrhom, by takýto postup prichádzal do úvahy až pripustením zmeny pôvodného návrhu, prípadne podaním nového návrhu. Dovolací súd nezistil, aby namietaným postupom súdu prvého stupňa bola žalovanej odňatá možnosť konať pred súdom. Mimo rámca prieskumnej činnosti dovolacieho súdu v tomto dovolacom konaní je námietka dovolateľky o porušení zásady dvojinstančnosti (pri zmene právnej kvalifikácie) Krajským súdom v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 268/2004 (v inej veci); dovolanie žalovanej v tejto veci smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu sp. zn. 5 Co 135/2009...

Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa 25. septembra 2008 vypočul svedkyňu M. H. v mieste jej pobytu. O tomto procesnom úkone bola upovedomená právna zástupkyňa žalovanej 5. septembra 2009 (viď doručenka na čl. 129 spisu), ktorá žiadala odložiť vykonanie úkonu podaním z 25. septembra 2008 pre zhoršený stav svedkyne (čl. 141 spisu). Dovolací súd zdôrazňuje, že povinnosťou účastníkov konania je prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania (§101 ods. 1 O. s. p.). Vykonanie (zaznamenanie) procesného úkonu alebo vykonanie dôkazu v konaní patrí súdu, nie účastníkom konania.

Súd rozhoduje o tom, či a akým spôsobom určitý dôkaz vykoná (§ 120 ods. 1 O. s. p., § 122 O. s. p.). Za týmto účelom je oprávnený pripraviť si príslušné podklady, ktorými po stránke technickej i právnej zabezpečí úspešnú realizáciu úkonu v súlade s právnou úpravou. Do tohto rámca je potrebné zahrnúť i prípadnú telefonickú komunikáciu súdu s ošetrojúcim lekárom ohľadne aktuálnej zdravotnej dispozície osoby, ktorá má byť účastná procesného úkonu súdu. Pokiaľ by žalovaná aj dôvodne (z hľadiska zdravotného stavu svedkyne) žiadala odloženie vykonania dôkazu nariadeného súdom, bolo na úvahe súdu, či takýto návrh akceptuje. Súd totiž nie je viazaný návrhmi účastníkov konania, či a akým spôsobom dôkaz vykoná. Účastníkom konania vždy prislúcha právo vyjadriť sa k vykonanému dôkazu (§ 123 O. s. p.). Z obsahu spisu nevyplýva, aby súd zrušil vykonanie dôkazu nariadeného výsluchom svedkyne M. H. rod. P. Účasť žalovanej na úkone i obsah

zápisnice o jeho vykonaní z 25. septembra 2008 (čl. 147 až čl. 150 spisu) nepotvrďuje tvrdenie žalovanej o jeho zrušení súdom. V zmysle § 101 ods. 2 O. s. p., súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadala z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy. Obsah spisu pritom nedáva podklad ani na záver, aby právna zástupkyňa žalovanej v zmysle § 101 ods. 2 O. s. p. požiadala z dôležitého dôvodu o odloženie vykonania dôkazu. Súd prvého stupňa vykonal dôkaz výsluchom svedkyne bez účasti právnej zástupkyne žalovanej v súlade s § 101 ods. 2 O. s. p., z tohto dôvodu nedošlo k odňatiu možnosti žalovanej konať pred súdom...

... Pokiaľ dovolateľka námietskami (o správnosti posúdenia formy majetkového vlastníctva darkyne a jej manžela a tiež splnenia podmienok obnovy konania) mienila namietať, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), je potrebné uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd ale právnym posúdením veci neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je Najvyšším súdom Slovenskej republiky považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesné prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), zároveň je ale zhodne zastavaný názor, že (ani prípadné) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., lebo (ani prípadným) nesprávnym právnym posúdením veci súd účastníkovi konania neznemožňuje realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia (viď napríklad rozhodnutia Najvyššieho

súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 102/2004, sp. zn. 2 Cdo 282/2006, sp. zn. 3 Cdo 174/2005 a sp. 4 Cdo 165/2003). I keby teda tvrdenia dovolateľky o založení rozhodnutia na nesprávnom právnom posúdení otázky, či navrhnutý dôkaz (ne)môže privodiť pre žalovanú priaznivejšie rozhodnutie a teda či súd správne aplikoval § 228 ods. 1 písm. a/ O. s. p. boli prípadne aj opodstatnené, dovolateľkou vytykané okolnosti by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladali by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 237 O. s. p.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie žalovanej v zmysle § 239 O. s. p. procesne neprípustné a že prípustnosť jej dovolania nemožno vyvodiť ani z § 237 O. s. p. So zreteľom na to jej mimoriadny opravný prostriedok odmietol podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako smerujúci proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie neprípustné. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nemohol sa zaoberať vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.»

Ústavný súd vychádzajúc z uvedeného odôvodnenia dovolacieho súdu dospel k záveru, že najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí zrozumiteľne, logickým výkladom a vyčerpávajúcim odôvodnením dospel k záveru o nenaplnení podmienok prípustnosti dovolania podľa § 237 OSP. Tomuto záveru predchádzal ústavne súladný výklad relevantnej právnej úpravy. Ústavný súd nezistil preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti žiadnu možnosť porušenia sťažovateľkou označených práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v súvislosti s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 79/2010 z 29. novembra 2010.

Z uznesenia najvyššieho súdu nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Najvyšší súd dostatočne predstavil myšlienkové pochody, ktoré ho viedli k odmietnutiu dovolania, a preto jeho závery vyslovené v danej veci nemožno kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, ale ako také, ktoré sú v súlade s obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

S prihliadnutím na postavenie ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, na odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (obdobne napr. III. ÚS 117/09)

Ústavný súd zároveň dodáva, že takisto nezistil ani žiadnu príčinnú súvislosť medzi označeným uznesením najvyššieho súdu (predchádzajúcim postupom všeobecných súdov) a namietaným porušením základného práva sťažovateľky na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, a aby sa mohla vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2011